

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 827
Warszawa, 23 października 2024 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

- o zmianie ustawy - Prawo energetyczne.

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Bartosza Romowicza.

(-) Izabela Bodnar; (-) Elżbieta Burkiewicz; (-) Żaneta Cwalina-Śliwowska; (-) Sławomir Ćwik; (-) Adam Gomoła; (-) Piotr Górniewicz; (-) Michał Gramatyka; (-) Bożenna Hołownia; (-) Rafał Kasprzyk; (-) Rafał Komarewicz; (-) Aleksandra Leo; (-) Adam Luboński; (-) Joanna Mucha; (-) Maja Ewa Nowak; (-) Barbara Okuła; (-) Barbara Oliwiecka; (-) Łukasz Osmalak; (-) Ryszard Petru; (-) Norbert Pietrykowski; (-) Bartosz Romowicz; (-) Ewa Schädler; (-) Marcin Skonieczka; (-) Piotr Paweł Strach; (-) Mirosław Suchoń; (-) Ewa Szymanowska; (-) Paweł Śliz; (-) Wioleta Tomczak; (-) Kamil Wnuk; (-) Tomasz Zimoch.

U S T A W A

z dnia ... 2024 r.

o zmianie ustawy – Prawo energetyczne

Art. 1. W ustawie z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2024 r. poz. 266, 834 i 859) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 18 w ust. 1:

a) w pkt 2 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 320 i 1222), przebiegających w granicach obszaru zabudowanego, o którym mowa w art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1251),”;

b) w pkt 3 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, przebiegających w granicach obszaru zabudowanego, o którym mowa w art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym,”;

2) po art. 18 dodaje się art. 18a w brzmieniu:

„Art. 18a. 1. W związku z realizacją zadań określonych w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3 gminy mogą, po uzgodnieniu warunków technicznych z przedsiębiorstwem energetycznym, dysponować nieodpłatnie infrastrukturą oświetleniową tego przedsiębiorstwa w zakresie niezbędnym do wykonania czynności związanych z eksploatacją, remontem, przebudową lub budową oświetlenia, o którym mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3.

2. Przedsiębiorstwo energetyczne jest obowiązane do uzgodnienia warunków technicznych, o których mowa w ust. 1, w terminie 30 dni kalendarzowych od dnia złożenia wniosku o to uzgodnienie przez gminę.

3. W przypadku niezgodnienia warunków technicznych w terminie, o którym mowa w ust. 1, lub odmowy ich uzgodnienia przez przedsiębiorstwo energetyczne Prezes

Urzędu Regulacji Energetyki, na wniosek gminy, wydaje w terminie 30 dni od dnia wpłynięcia wniosku, postanowienie, w którym określa te warunki.”;

- 3) w art. 23 w ust. 2 po pkt 21g dodaje się pkt 21h o brzmieniu:

„21h) wydawanie postanowień, o których mowa w art. 18a ust. 3;”.

Art. 2. Istniejący stosunek cywilnoprawny, w szczególności umowa dzierżawy z określonym umownym czynszem dzierżawnym, pomiędzy gminą a przedsiębiorstwem energetycznym, istniejący w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, dotyczący dysponowania infrastrukturą oświetleniową, o której mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, ulega rozwiązaniu z mocy prawa w terminie 3 miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy, pod warunkiem uzyskania przez gminę uzgodnienia, o którym mowa w art. 18a ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

U Z A S A D N I E N I E

Wyjaśnienie potrzeby i celu wydania ustawy

Celem ustawy jest odblokowanie możliwości eksploatacji, remontów, przebudów oraz budów oświetlenia ulicznego przez gminy, które w myśl przepisów ustawy Prawo energetyczne są zobowiązane do szerokiego zakresu zadań w tym przedmiocie. Dodatkowo za potrzebą wprowadzenia zmian przemawiają zgłaszane przez samorządy trudności w realizacji przepisów tej ustawy, w szczególności związane z brakiem elastyczności przedsiębiorstw energetycznych i podejściem do modernizacji oświetlenia ulicznego w nowej technologii LED.

Drugą ważną koniecznością wprowadzenia zmian w przepisach prawa jest istniejący spór, nie tylko w orzecznictwie, ale również w praktyce stosowania przepisów, polegający na trudności interpretacyjnej pojęcia „terenu zabudowy” w związku z nieostrym i niepasującym do obecnych realiów zakresem rozumienia tego pojęcia.

Przedstawienie rzeczywistego stanu w dziedzinie, która ma być unormowana

Oświetlenie, do utrzymywania którego jest zobowiązana gmina, znajduje się na infrastrukturze własnej (wybudowanej po 1990 roku, po pierwszej reformie samorządowej przez gminy) lub infrastrukturze przedsiębiorstw energetycznych. W praktyce stosunek procentowy określający własność tej infrastruktury w skali kraju jest trudny do ustalenia, zależy bowiem od regionu Polski czy m.in. wielkości gminy.

Obecnie gmina, aby dokonać modernizacji oświetlenia, o którym mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy Prawo energetyczne lub prowadzić eksploatację tego oświetlenia na infrastrukturze, która nie jest jej własnością musi uzyskać do tej infrastruktury stosowny tytuł prawny. Z reguły jest to umowa dzierżawy lub inna umowa nienazwana lub nazwana w Kodeksie cywilnym. Niestety, w znacznej części przedsiębiorstwa energetyczne odmawiają zawarcia takiej umowy, nie wyjaśniając powodów takiej decyzji.

W ostatnich latach, dążąc do obniżenia kosztów funkcjonowania, poprawy efektywności energetycznej czy również jakości powietrza, gminy modernizują przestarzałe oświetlenie uliczne. Często dzieje się to również z wykorzystaniem krajowych środków dotacyjnych lub środków europejskich. Niekiedy w przypadku pozyskania takich środków gminy mają trudności w ich wydatkowaniu, właśnie z racji sprzeciwu czy braku elastyczności przedsiębiorstwa energetycznego.

Gminy są zobowiązane do utrzymywania oświetlenia w terenie zabudowy. Definicja terenu zabudowy jest obecnie przedmiotem wielu postępowań sądowych, w których gminy weszły w spór z zarządcą dróg krajowych po ostatniej nowelizacji przepisów. Określenie terenu zabudowy jest w praktyce uznaniowe i każdy z organów administracji publicznej (czy to samorząd, czy Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad) interpretuje inaczej, na swoją korzyść.

W tej sytuacji niezbędne są zmiany ustawowe, które zawiera proponowany projekt.

Wejście w życie ustawy nie wymaga wydania aktów wykonawczych.

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

DEKLAROWANE SKUTKI REGULACJI (DSR) projektu ustawy

Informacja o projekcie

a) Tytuł projektu:

o zmianie ustawy – Prawo energetyczne

b) Przedstawiciel wnioskodawcy:

pan poseł Bartosz Romowicz

I. Część wstępna

[1] Zwięźły opis zidentyfikowanego problemu i proponowanych rozwiązań.

- Celem zmian jest odblokowanie możliwości eksploatacji, remontów, przebudów oraz budów oświetlenia ulicznego przez gminy, które w myśl przepisów ustawy Prawo energetyczne są zobowiązane do szerokiego zakresu zadań w tym przedmiocie. Dodatkowo za potrzebą wprowadzenia zmian przemawiają zgłaszane przez samorządy trudności w realizacji przepisów tej ustawy, w szczególności związane z brakiem elastyczności przedsiębiorstw energetycznych i podejściem do modernizacji oświetlenia ulicznego w nowej technologii LED. Drugą ważną koniecznością wprowadzenia zmian w przepisach prawa jest istniejący spór, nie tylko w orzecznictwie, ale również w praktyce stosowania przepisów, polegający na trudności interpretacyjnej pojęcia „terenu zabudowy” w związku z nieostrym i niepasującym do obecnych realiów zakresem rozumienia tego pojęcia.
- Ustawa zakłada wprowadzenie przepisów zobowiązujących przedsiębiorstwa energetyczne do nieodpłatnego udostępnienia infrastruktury oświetleniowej samorządom gmin po uzyskaniu przez nich stosownych uzgodnień technicznych z tym przedsiębiorstwem. Nowelizacja zmieni także określenie obszaru na jakim gmina wykonuje zadanie własne polegające na oświetleniu. Zamiast nieprecyzyjnego pojęcia "teren zabudowy" wprowadzi określenie tego obszaru przez odwołanie się do definicji "obszaru zabudowanego" zawartej w ustawie Prawo o ruchu drogowym. W praktyce więc wyznaczenie tego obszaru będzie proste i jednoznaczne przez umieszczone przy ulicach pionowe znaki drogowe.
- Brak zmian stanu obecnego spowolni i utrudni proces modernizacji oświetlenia przez gminy oraz utrzymywać będzie w sporze samorządy gmin z zarządcami dróg, co do ustalenia kto jest zobowiązany do utrzymywania oświetlenia na właściwym obszarze.

[2] Czy były rozważane rozwiązania alternatywne?

➤ Nie

Nie rozważano rozwiązań alternatywnych, ponieważ w literaturze przedmiotu oraz doniesieniach prasowych (w portalach specjalistycznych samorządowych) ten problem jest szeroko opisywany. Dodatkowo propozycje zmian ustawowych przedstawiają korporacje samorządowe zrzeszające samorządy miast i gmin w Polsce.

Znane jest również stanowisko Ministerstwa Klimatu i Środowiska, wyrażone pisemnie przez Podsekretarza Stanu w tym ministerstwie Miłosza Motykę, konkludujące, że tylko zmiany ustawowe mogą rozwiązać problem modernizacji oświetlenia ulicznego przez gminy na majątku przedsiębiorców energetycznych.

II. Wymogi określone w art. 34 ust. 2 pkt 3–5 regulaminu Sejmu

[3] Jakie są przewidywane skutki prawne projektowanych rozwiązań?

Oświetlenie, do utrzymywania którego jest zobowiązana gmina, znajduje się na infrastrukturze własnej (wybudowanej po 1990 roku, po pierwszej reformie samorządowej przez gminy) lub infrastrukturze przedsiębiorstw energetycznych. W praktyce stosunek procentowy określający własność tej infrastruktury w skali kraju jest trudny do ustalenia, zależy bowiem od regionu Polski czy m.in. wielkości gminy.

Obecnie gmina, aby dokonać modernizacji oświetlenia, o którym mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy Prawo energetyczne lub prowadzić eksploatację tego oświetlenia na infrastrukturze, która nie jest jej własnością musi uzyskać do tej infrastruktury stosowny tytuł prawny. Z reguły jest to umowa dzierżawy lub inna umowa nienazwana lub nazwana w Kodeksie cywilnym. Niestety, w znacznej części przedsiębiorcy energetyczni odmawiają zawarcia takiej umowy, nie wyjaśniając powodów takiej decyzji.

W ostatnich latach, dążąc do obniżenia kosztów funkcjonowania, poprawy efektywności energetycznej czy również jakości powietrza, gminy modernizują przestarzałe oświetlenie uliczne. Często dzieje się to również z wykorzystaniem krajowych środków dotacyjnych lub środków europejskich. Niekiedy w przypadku pozyskania takich środków gminy mają trudności w ich wydatkowaniu, właśnie z racji sprzeciwu czy braku elastyczności przedsiębiorcy energetycznego. Gminy są zobowiązane do utrzymywania oświetlenia w terenie zabudowy. Definicja terenu zabudowy jest obecnie przedmiotem wielu postępowań sądowych, w których gminy weszły w spór z zarządcą dróg krajowych po ostatniej nowelizacji przepisów. Określenie terenu zabudowy jest w praktyce uznaniowe i każdy z organów administracji publicznej (czy to samorząd, czy Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad) interpretuje inaczej, na swoją korzyść.

Proponowana zmiana jest zgodna z Konstytucją RP. Nie jest również sprzeczna z prawem międzynarodowym i prawem UE.

Proponuje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Termin ten jest możliwie najkrótszy z racji posiadanych przez samorządy środki w ramach m.in. programu Polski Ład, na modernizację oświetlenia oraz szybkiego i racjonalnego ich wykorzystania.

[4] Jakie są przewidywane skutki społeczne projektowanych rozwiązań?

W wymiarze społecznym ustawa doprowadzi do poprawy sytuacji samorządów gmin, które obecnie ponoszą koszty chęci modernizacji oświetlenia ulicznego. Ponadto sytuacja doprowadzi do poprawy jakości środowiska i poprawi bezpieczeństwo mieszkańców w miejscach, gdzie obecnie istnieje przestarzałe niesprawne wieloletnie oświetlenie uliczne.

[5] Jakie są przewidywane skutki gospodarcze projektowanych rozwiązań?

Projekt w znacznym stopniu wpływa na wszystkie samorządy miast i gmin, czyli blisko 2500 podmiotów. Nie można wskazać w kwotach wskazać w kwotach skutki gospodarcze dla tych samorządów, bowiem w każdym z nich skala będzie inna. Największe pozytywne skutki będą w samorządach, które nie dokonywały modernizacji oświetlenia ulicznego, zaś najmniejsze w tych, które te modernizacje wykonywały. Niewątpliwie jednak dla każdego z tych podmiotów skutki będą pozytywne.

Projekt oddziałuje na przedsiębiorców energetycznych, którzy będą zobowiązani do nieodpłatnego udostępnienia swojej infrastruktury oświetleniowej celem realizacji zadań własnych przez miasta i gminy.

Do oceny skutków gospodarczych wykorzystano informacje zawarte w literaturze przedmiotu oraz doniesieniach prasowych (w portalach specjalistycznych samorządowych).

[6] Jakie są przewidywane skutki finansowe projektowanych rozwiązań, w szczególności wpływ na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego?

Projekt nie powoduje skutków finansowych dla budżetu państwa.

Projekt nie powoduje bezpośrednich skutków finansowych w budżetach jednostek samorządu terytorialnego. Mogą one wystąpić jako obniżenie wydatków w tych przypadkach, w których do tej pory gminy ponosiły odpłatność za wykorzystywanie infrastruktury przedsiębiorstw energetycznych. Brak źródeł, które pozwoliłyby określić te skutki. Ewentualne zwiększenie wydatków będzie skutkiem podejmowania inwestycji w oświetlenie dzięki zmianom wprowadzonym nowelizacją, ale nie jest bezpośrednim skutkiem prawnym. Nie można wskazać w kwotach skutków finansowych dla tych samorządów, bowiem w każdym z nich skala będzie inna i zależna od tego czy w związku z nowymi regulacjami gminy podejmą modernizację oświetlenia. Niewątpliwie jednak dla każdego z tych podmiotów skutki będą pozytywne. Poprzez zmianę przepisów samorządy zaoszczędzą na wydatkach bieżących, które są wyrażone w paragrafie „90015 Oświetlenie ulic, placów i dróg” klasyfikacji budżetowej.

Projekt oddziałuje na przedsiębiorstwa energetyczne, które będą zobowiązane do nieodpłatnego udostępnienia swojej infrastruktury oświetleniowej celem realizacji zadań własnych przez miasta i gminy. Dodatkowo warto wskazać, że dotychczas zawarte umowy dzierżawy przez te podmioty z samorządami ulegną rozwiązaniu i zmienią swój odpłatny charakter w nieodpłatny. Wpłynie to zatem w sposób niekorzystny dla nich. Jednakże modernizacja infrastruktury oświetleniowej przez samorządy zmniejszy konieczność tej modernizacji przez przedsiębiorstwa energetyczne, co tę stratę może zniwelować.

Skutki finansowe dla samorządów miast i gmin powinny każdego roku być korzystniejsze, z racji eksploatacji zmodernizowanej infrastruktury, zaś dla przedsiębiorstwa energetyczne nie powinny pogorszyć sytuacji finansowej.

Do oceny skutków finansowych wykorzystano informacje zawarte w literaturze przedmiotu oraz doniesieniach prasowych (w portalach specjalistycznych samorządowych).

[7] Wykaz źródeł finansowania, jeśli projekt ustawy pociąga za sobą obciążenie budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Projekt nie pociąga za sobą obciążenia budżetu państwa lub budżetów jednostek samorządu terytorialnego polegającego na zwiększeniu wydatków lub zmniejszeniu dochodów, w porównaniu do aktualnie obowiązujących wielkości. Nie jest konieczne pozyskanie dodatkowych środków na sfinansowanie skutków finansowych projektu.

[8] Czy projekt ustawy podlega procedurze notyfikacyjnej?

➤ **Nie**

III. Wymogi określone w art. 34 ust. 2a i 2b regulaminu Sejmu

[9] Czy projekt ustawy zawiera przepisy określające zasady podejmowania, wykonywania lub zakończenia działalności gospodarczej (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

[10] Czy wdrożenie projektowanych przepisów spowoduje obciążenia administracyjne mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców (art. 34 ust. 2a regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

[11] Czy projekt ustawy zawiera przepisy regulacyjne lub określa wymogi dotyczące świadczenia usług transgranicznych w rozumieniu ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o zasadach uznawania kwalifikacji zawodowych nabytych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (art. 34 ust. 2b regulaminu Sejmu)?

➤ **Nie**

Warszawa, 30 października 2024 r.

BEOS-WPEiM-2336/24

SEKRETARIAT ZŁOY SZEFARNO
L.Dz. 105.1182.413.2024
Data wpływu: 31.10.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego
projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne (przedstawiciel
wnioskodawców: poseł Bartosz Romowicz)**

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2022 r. poz. 990, ze zm.) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projektodawcy proponują znowelizowanie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne¹, dalej jako „ustawa”.

Proponowane zmiany w art. 18 ust. 1 ustawy dotyczą ustalenia, że do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy:

1) planowanie oświetlenia znajdujących się na terenie gminy dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych², przebiegających w granicach obszaru zabudowanego, o którym mowa w art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym³, a nie jak obecnie – przebiegających w granicach terenu zabudowy (zmieniany na pkt 2 lit. c);

2) finansowanie oświetlenia znajdujących się na terenie gminy dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, przebiegających w granicach obszaru zabudowanego, o którym mowa w art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, a nie jak obecnie – przebiegających w granicach terenu zabudowy (zmieniany pkt 3 lit. d).

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 266, ze zm.

² Dz. U. z 2023 r. poz. 645, ze zm.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1251.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L.dz. 818-WP.020.255-6-2027

Data wpływu 04.11.2024

Zgodnie z proponowanym art. 18a ust. 1 ustawy w związku z realizacją zadań określonych w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy gminy będą mogły, po uzgodnieniu warunków technicznych z przedsiębiorstwem energetycznym, dysponować nieodpłatnie infrastrukturą oświetleniową tego przedsiębiorstwa w zakresie niezbędnym do wykonania czynności związanych z eksploatacją, remontem, przebudową lub budową oświetlenia. Przedsiębiorstwo energetyczne będzie obowiązane do uzgodnienia tych warunków w terminie 30 dni kalendarzowych od dnia złożenia wniosku o to uzgodnienie przez gminę (ust. 2). W przypadku nieuzgodnienia warunków technicznych w tym terminie lub odmowy ich uzgodnienia przez przedsiębiorstwo energetyczne Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (URE), na wniosek gminy, ma wydawać w terminie 30 dni od dnia wpłynięcia wniosku, postanowienie, w którym określa te warunki (ust. 3). Konsekwencją tej zmiany jest dodanie do zadań Prezesa URE wydawania tych postanowień (zmieniamy art. 23 ust. 2 ustawy).

W art. 2 projektu znajduje się przepis przejściowy.

Projektowana ustawa ma wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem ustawy

Z uwagi na przedmiot projektu ustawy należy uwzględnić dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniającą dyrektywę 2012/27/UE⁴, dalej: „dyrektywa 2019/944”.

Zgodnie z art. 1 dyrektywy 2019/944 ustanawia ona wspólne zasady dotyczące wytwarzania, przesyłu, dystrybucji, magazynowania energii i dostaw energii elektrycznej, wraz z przepisami dotyczącymi ochrony konsumentów, w celu stworzenia prawdziwie zintegrowanych, konkurencyjnych, ukierunkowanych na potrzeby konsumenta, elastycznych, uczciwych i przejrzystych rynków energii elektrycznej w Unii Europejskiej. Określa ona również tryb współpracy między państwami członkowskimi, organami regulacyjnymi i operatorami systemów przesyłowych służącej stworzeniu w pełni wzajemnie połączonego rynku wewnętrznego energii elektrycznej, zwiększającego integrację energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, wolną konkurencję oraz bezpieczeństwo dostaw.

Zgodnie z art. 57 ust. 1 dyrektywy 2019/944 każde państwo członkowskie wyznacza jeden organ regulacyjny na poziomie krajowym. W dyrektywie tej określono cele, które powinny być realizowane przez ten organ (art. 58) oraz obowiązki i uprawnienia tego organu (art. 59).

⁴ Dz. Urz. UE L 158 z 14.6.2019, s. 125.

3. Analiza przepisów projektu ustawy pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Proponowane zmiany w art. 18 ustawy oraz dodawany art. 18a ustawy nie dotyczą kwestii objętych zakresem regulacji dyrektywy 2019/944.

Co się tyczy zmiany art. 23 ust. 2 ustawy polegającej na uzupełnieniu katalogu zadań Prezesa URE o wydawanie postanowień, o których mowa w art. 18a ust. 3 ustawy, trzeba zauważyć, że nie ma ona związku z obowiązkami Prezesa URE określonymi w dyrektywie 2019/944. Jednocześnie dyrektywa ta nie zakazuje nakładania na organ regulacyjny innych obowiązków na mocy prawa krajowego. W konsekwencji należy uznać, że proponowane rozwiązanie nie jest sprzeczne z dyrektywą 2019/944.

4. Konkluzja

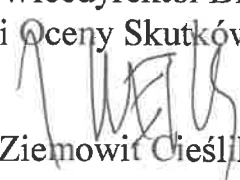
Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
naczelnik wydziału
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślak

Warszawa, 30 października 2024 r.

BEOS-WPEiM-2337/24

SEJMU
DZ. 1120. 413. 2024 (1)
Data wpływu: 31.10.2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Bartosz Romowicz) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu

Projektodawcy proponują znowelizowanie ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne¹, dalej jako „ustawa”.

Proponowane zmiany w art. 18 ust. 1 ustawy dotyczą ustalenia, że do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy:

1) planowanie oświetlenia znajdujących się na terenie gminy dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych², przebiegających w granicach obszaru zabudowanego, o którym mowa w art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym³, a nie jak obecnie – przebiegających w granicach terenu zabudowy (zmieniany na pkt 2 lit. c);

2) finansowanie oświetlenia znajdujących się na terenie gminy dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, przebiegających w granicach obszaru zabudowanego, o którym mowa w art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, a nie jak obecnie – przebiegających w granicach terenu zabudowy (zmieniany pkt 3 lit. d).

Zgodnie z proponowanym art. 18a ust. 1 ustawy w związku z realizacją zadań określonych w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy gminy będą mogły, po uzgodnieniu warunków technicznych z przedsiębiorstwem energetycznym, dysponować nieodpłatnie infrastrukturą oświetleniową tego przedsiębiorstwa w zakresie niezbędnym do wykonania czynności związanych z eksploatacją,

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 266, ze zm.

² Dz. U. z 2023 r. poz. 645, ze zm.

³ Dz. U. z 2024 r. poz. 1251.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

Lpiz. 818-WP. 020. 255. 7. 2024

Data wpływu 04. 11. 2024

remontem, przebudową lub budową oświetlenia. Przedsiębiorstwo energetyczne będzie obowiązane do uzgodnienia tych warunków w terminie 30 dni kalendarzowych od dnia złożenia wniosku o to uzgodnienie przez gminę (ust. 2). W przypadku nieuzgodnienia warunków technicznych w tym terminie lub odmowy ich uzgodnienia przez przedsiębiorstwo energetyczne Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (URE), na wniosek gminy, ma wydawać w terminie 30 dni od dnia wpłynięcia wniosku, postanowienie, w którym określa te warunki (ust. 3). Konsekwencją tej zmiany jest dodanie do zadań Prezesa URE wydawania tych postanowień (zmieniamy art. 23 ust. 2 ustawy).

Projekt nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

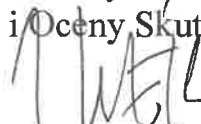
Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu.

Autor:

Tomasz Jaroszyński
naczelnik wydziału
w Biurze Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz
i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślak

Warszawa, 13 listopada 2024 r.

BEOS-WPEiM/WP/WOSR-2338/24

DS. 1700. 118. 2024
14 XI 2024

Pan Minister
Dariusz Salamonczyk
Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Ocena skutków regulacji
zawartej w poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy – Prawo
energetyczne
(przed nadaniem numeru druku)¹

I. Jaki problem jest rozwiązywany?

Z uzasadnienia projektu i deklarowanych skutków regulacji wynika, że projektowana regulacja dotyczy rozwiązania dwóch problemów.

Po pierwsze, w ocenie wnioskodawców gminy napotykają na poważne trudności związane z eksploatacją, remontami, przebudową oraz budową oświetlenia ulicznego. Przyczyną tego ma być „brak elastyczności przedsiębiorstw energetycznych”, co utrudnia modernizację oświetlenia ulicznego, w tym zastosowanie technologii LED. W związku z tym gminy nie mogą efektywnie wykorzystać środków finansowych, ze źródeł krajowych i europejskich, przeznaczonych na tę modernizację, której celem jest obniżenie kosztów funkcjonowania infrastruktury, poprawa efektywności energetycznej i poprawa jakości powietrza.

Po drugie, wnioskodawcy wskazują, że istnieją poważne wątpliwości interpretacyjne co do rozumienia pojęcia „teren zabudowy”, którym posłużono się w art. 18 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne² (dalej jako „ustawa – Prawo energetyczne”) odnośnie do obowiązków planowania i finansowania

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L.dz. 815-WP-020-255-9-2024
Data wpływu 15. 11. 2024

¹ Projekt ustawy znajduje się w wykazie projektów wniesionych, którym nie został nadany jeszcze numer druku sejmowego. Numer w wykazie: SH-020-247/24. Przedstawiciel Wnioskodawców: pos. Bartosz Romowicz.

² Dz. U. z 2024 r. poz. 266, ze zm.

oświetlenia dróg. Brak jasności przepisów w tym obszarze prowadzi zaś do licznych postępowań sądowych pomiędzy gminami a zarządcami dróg krajowych.

II. Rekomendowane rozwiązanie (w tym planowane narzędzia interwencji) i oczekiwany efekt

1. Uwagi ogólne

Projekt ustawy zakłada nowelizację ustawy – Prawo energetyczne.

Proponowane zmiany w art. 18 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne dotyczą zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe. Zgodnie z przywołanym przepisem zadania te mają polegać na:

1) planowaniu oświetlenia znajdujących się na terenie gminy dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych³, przebiegających w granicach obszaru zabudowanego, o którym mowa w art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym⁴, a nie jak obecnie – przebiegających w granicach terenu zabudowy (zmieniany na pkt 2 lit. c);

2) finansowaniu oświetlenia znajdujących się na terenie gminy dróg krajowych, innych niż autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, przebiegających w granicach obszaru zabudowanego, o którym mowa w art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym, a nie jak obecnie – przebiegających w granicach terenu zabudowy (zmieniany pkt 3 lit. d).

Projektowany art. 18a ustawy – Prawo energetyczne dotyczy możliwości dysponowania przez gminę infrastrukturą oświetleniową przedsiębiorstwa energetycznego. W związku z realizacją zadań określonych w art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy – Prawo energetyczne gminy będą mogły, po uzgodnieniu warunków technicznych z przedsiębiorstwem energetycznym, dysponować nieodpłatnie infrastrukturą oświetleniową tego przedsiębiorstwa w zakresie niezbędnym do wykonania czynności związanych z eksploatacją, remontem, przebudową lub budową oświetlenia. Przedsiębiorstwo energetyczne będzie obowiązane do uzgodnienia tych warunków w terminie 30 dni kalendarzowych od dnia złożenia wniosku o to uzgodnienie przez gminę. W przypadku nieuzgodnienia warunków technicznych w tym terminie lub odmowy ich uzgodnienia przez przedsiębiorstwo energetyczne Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE), na wniosek gminy, ma wydawać

³ Dz. U. z 2023 r. poz. 645, ze zm.

⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1251, dalej: ustawa – Prawo o ruchu drogowym.

w terminie 30 dni od dnia wpłynięcia wniosku, postanowienie, w którym określa te warunki. W konsekwencji katalog zadań Prezesa URE ma zostać uzupełniony o wydawanie tych postanowień (zmieniamy art. 23 ust. 2 ustawy – Prawo energetyczne).

Oczekiwanym efektem projektowanej ustawy jest ułatwienie gminom prowadzenia działań w zakresie eksploatacji, remontów, przebudów oraz budów oświetlenia ulicznego, a także doprecyzowanie pojęcia terenu, na którym te działania są prowadzone.

2. Uwagi szczegółowe

Propozycja dodania art. 18a w ustawie – Prawo energetyczne służy udzieleniu gminie w drodze publicznoprawnej prawa do korzystania z infrastruktury oświetleniowej przedsiębiorstw energetycznych w związku z realizacją na terenie gminy zadań własnych, o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 ustawy – Prawo energetyczne. Wiązać się z tym będzie obowiązek przedsiębiorstw energetycznych do znoszenia korzystania przez gminy z ich infrastruktury oświetleniowej. Co do zasady przyznanie gminom takiego prawa jest celowe, ale pozostaje do rozważenia wiele kwestii szczegółowych dotyczących: funkcji prawa oraz zakresu i treści prawa.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy – Prawo energetyczne do zadań własnych gminy w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe należy planowanie oraz finansowanie oświetlenia znajdujących się na terenie gminy miejsc i dróg publicznych. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 31 stycznia 2014 r., II CSK 183/13⁵, w związku z art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy – Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym przed dniem 3 sierpnia 2015 r.) wskazał, że formuła, w jakiej ustawodawca wypowiedział się o obowiązku finansowania oświetlenia w tym przepisie, wskazuje, że mamy do czynienia z zadaniem obowiązkowym gminy, od wykonania którego gmina nie może odstąpić⁶. W tym wyroku Sąd Najwyższy zarazem nie podzielił poglądu skarżącej (gminy), iż jej obowiązek finansowania oświetlenia dotyczy wyłącznie tych miejsc publicznych, zatem i dróg publicznych na jej terenie, których oświetlenie zaplanowała.

„Finansowanie oświetlenia” zdefiniowano w art. 3 pkt 22 ustawy – Prawo energetyczne, wskazując iż chodzi tu o „finansowanie kosztów energii elektrycznej pobranej przez punkty świetlne oraz koszty ich budowy i utrzymania”. Te zadania

⁵ LEX nr 1458712.

⁶ Obowiązkowy charakter zadania finansowania oświetlenia na terenie gminy potwierdził NSA w wyroku z 10.12.2021 r. I GSK 1014/21, LEX nr 3331519.

gminy dotyczą wszystkich dróg publicznych na obszarze gminy, w tym ulic, które należą do kategorii dróg publicznych⁷. Szczególna sytuacja dotyczy jedynie dróg krajowych, ponieważ w tym przypadku wykonywanie przedmiotowych zadań przez gminy uzależnia się od tego, czy są to autostrady i drogi ekspresowe w rozumieniu ustawy o drogach publicznych, czy drogi krajowe przebiegają w granicach czy poza „terenem zabudowy” (art. 18 ust. 1 pkt 2 lit. c i d, art. 18 ust. 1 pkt 3 lit. d i e ustawy – Prawo energetyczne). Rozciągnięcie obowiązku finansowania oświetlenia dróg publicznych przez gminy z dróg będących własnością gminy do wszystkich rodzajów dróg publicznych na terenie gminy, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych w rozumieniu przepisów o autostradach płatnych, wprowadzono art. 61 nieobowiązującej już ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego⁸. Przedmiotowe zadanie finansowania oświetlenia na terenie gminy musi być wykonywane przez gminy bez względu na to, czy dysponują one tytułami prawnymi do samej infrastruktury oświetleniowej. Także wtedy, gdy infrastruktura oświetleniowa na terenie gminy nie jest własnością gminy, lecz innych podmiotów, gmina musi planować oświetlenie miejsc i dróg publicznych (poza tym obowiązkiem są drogi wewnętrzne) oraz zapewnić finansowanie tego oświetlenia w zakresie wynikającym z ww. definicji z art. 3 pkt 22 ustawy – Prawo energetyczne. Wówczas gmina musi nawiązać współpracę (umowną) z podmiotami dysponującymi infrastrukturą oświetleniową i uzgodnić z nimi warunki finansowania oświetlenia dróg publicznych.

Niezależnie od powyższego, do zadań własnych każdej gminy należy zaspokajanie zbiorowych potrzeb danej wspólnoty mieszkańców, a w ramach tego jest również zajmowanie się sprawami: gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego, utrzymania czystości i porządku (art. 7 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym)⁹. Uznać należy, że w tym mieszczą się także sprawy organizacji oświetlenia miejsc publicznych i gminnych dróg publicznych, przy czym w tym przypadku chodzi o drogi gminne, czyli stanowiące własność samorządu gminnego (zob. art. 2a ust. 2 ustawy o drogach publicznych), a nie innych podmiotów, np. samorządów województw. Nadto, wójt (burmistrz, prezydent miasta), a więc organ gminy, pełni również funkcję zarządcy dróg gminnych, zaś w granicach miast na prawach powiatu zarządcą wszystkich dróg publicznych, z wyjątkiem autostrad i dróg ekspresowych oraz dróg, o których mowa w przepisach

⁷ art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, Dz. U. z 2024 r. poz. 320, dalej: ustawa o drogach publicznych).

⁸ Dz. U. z 2003 r. Nr 203 poz. 1966.

⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm., dalej: ustawa o samorządzie gminnym.

wydanych na podstawie art. 5 ust. 2a ustawy o drogach publicznych, jest prezydent miasta (art. 19 ust. 2 pkt 4 i art. 19 ust. 5 UDP). Do zarządców dróg publicznych należą sprawy z zakresu planowania, budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg (art. 19 ust. 1 ustawy o drogach publicznych). Odpowiedzialność zarządców dróg rozciąga się również na kwestie oświetlenia dróg, ponieważ zgodnie z art. 4 pkt 2 ustawy o drogach publicznych droga jest „budowlą składającą się z części i urządzeń drogi, budowli ziemnych, lub drogowych obiektów inżynierskich, określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, stanowiącą całość techniczno-użytkową, usytuowaną w pasie drogowym i przeznaczoną do ruchu lub postoju pojazdów, ruchu pieszych, ruchu osób poruszających się przy użyciu urządzenia wspomagającego ruch, jazdy wierzchem lub pędzenia zwierząt”, a z kolei do urządzeń drogi zalicza się „obiekt lub urządzenie, w tym obiekt lub urządzenie budowlane, związane funkcjonalnie z drogą lub ruchem drogowym, w tym kanał technologiczny” (art. 4 pkt 2a ustawy o drogach publicznych). Wynika z tego, że do urządzeń drogi należy również zaliczyć urządzenia służące oświetleniu drogi, a co za tym idzie, że publicznoprawna odpowiedzialność zarządcy drogi publicznej rozciąga się na sprawy oświetlenia drogi publicznej.

Powyższy opis sytuacji należy uzupełnić jeszcze jedną uwagą. Gminom powierzono również zadanie planowania i organizacji działań mających na celu racjonalizację zużycia energii i promocję rozwiązań zmniejszających zużycie energii na obszarze gminy (art. 18 ust. 1 pkt 4 ustawy – Prawo energetyczne). Wójt (burmistrz, prezydent miasta), a więc organy gminy w celu wywiązania się z tego zadania gminy mogą jako zarządcy drogi nawiązać współpracę z innymi zarządcami dróg publicznych na terenie gminy, wykorzystując formę porozumienia administracyjnego z art. 19 ust. 4 ustawy o drogach publicznych.

Sam zakres zadania gmin polegającego na finansowaniu oświetlenia na terenie gminy, o którym mowa w art. 18 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 3 pkt 22 ustawy – Prawo energetyczne, jest problematyczny. W szczególności nie jest jasne, czy finansowanie oświetlenia miejsc publicznych dotyczy miejsc dostępnych dla nieograniczonej i nieoznaczonej liczby osób, czy tylko miejsc, do których prawo dysponowania posiada gmina¹⁰. Wątpliwości dotyczą też pojęcia „teren gminy”, o czym będzie mowa dalej. Niejasne jest rozumienie punktu świetnego, o którym mowa w art. 3 pkt 22 ustawy – Prawo energetyczne, na co zwrócono uwagę np. w stanowisku Regionalnej Izby

¹⁰ Ten ostatni pogląd przyjęto np. w wyroku WSA w Bydgoszczy z 18.05.2021 r. I SAB/Bd 4/21, LEX nr 3194905, a także wyrazili go P. Orzech, M. Stefaniuk [w:] *Prawo energetyczne. Tom II. Komentarz do art. 12-72, wyd. II, (red.) Z. Muras, M. Swora, Warszawa 2016*, kom do art. 18, pkt 21.

Obrachunkowej w Poznaniu z 10 kwietnia 2024 r., WA-0280/21/2024¹¹. Są też zdania, że w skład przedmiotowego zadania „finansowania oświetlenia” nie wchodzi modernizacja punktów świetlnych należących do podmiotów innych niż gminy. Tak przyjęto w powołanym stanowisku Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu z 10 kwietnia 2024 r., ale również w wyjaśnieniach Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze z 18 stycznia 2024 r., znak: RIO.II.K 061.1.2024¹². W tym ostatnim dokumencie podano, iż w przypadku, gdy właścicielem ulicznych punktów świetlnych nie jest gmina, ale odrębna „spółka oświetleniowa”, to aktualnie nie ma podstawy prawnej umożliwiającej gminie dokonanie wsparcia finansowego na rzecz tej spółki w celu ulepszenia (modernizacji) punktów świetlnych, gdyż byłoby to ponoszenie przez gminę wydatków ze środków publicznych na cudze mienie, co zasadniczo nie jest wydatkiem dopuszczonym do finansowania z budżetu gminy. Zarazem potwierdzono, że gdy właścicielem oświetlenia ulicznego jest gmina, to modernizacja punktów świetlnych mieści się w ogólnych zadaniach własnych gminy, wynikających z art. 18 ust. 1 pkt 2 i 3 PE, oraz w zakresie zarządu mieniem komunalnym należącym do gminy.

Skoro gmina ma obowiązek finansować oświetlenie miejsc i dróg publicznych na terenie gminy w zakresie odpowiadającym definicji z art. 3 pkt 22 ustawy – Prawo energetyczne, to jest celowe, by miała wpływ na to, jak infrastruktura oświetleniowa jest wykorzystana, na koszty jej utrzymania i dostaw energii elektrycznej do niej. Również zadanie planowania oświetlenia na terenie gminy zakłada, że gmina będzie miała możliwość uwzględnienia w tych planach cudzej infrastruktury oświetleniowej. Także w kontekście ww. art. 7 ust 1 pkt 2 i 3 ustawy o samorządzie gminnym należy rozpatrywać sytuację, że gmina nie będzie w stanie we własnym zakresie zapewnić oświetlenia miejsc publicznych w gminie i że zostanie zmuszona do korzystania z cudzej infrastruktury oświetleniowej, która może być dostępna na warunkach niekonkurencyjnych, tzn. właściciel tej infrastruktury może postawić gminie uciążliwe warunki dostępu do niej pozostając poza presją konkurencyjną. W takiej sytuacji odmowę dostępu do infrastruktury (odmowę wejścia w stosunek umowny z gminą albo stawianie uciążliwych warunków współpracy umownej) można byłoby rozpatrywać w kategoriach nadużywania pozycji dominującej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów¹³. Jak jednak pokazuje praktyka, np.

¹¹<https://bip.poznan.rio.gov.pl/kategorie/226-2024/artykuly/2621-wa0280212024lipno?lang=PL> (dostęp: 29.10.2024).

¹² <https://bip.zielonagora.rio.gov.pl/kategorie/39-wyjasnienia-i-odpowiedzi-w-sprawach-dotyczacych-stosowania-przepisow-o-finansach-publicznych/artykuly/3044-wyjasnienia-2024?lang=PL> (dostęp: 29.10.2024).

¹³ Dz. U. z 2024 r. poz. 594 ze zm.

decyzja Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 14 lipca 2006 r., znak sprawy: RKT-411-25/06/MF¹⁴, skuteczne postawienie właścicielowi infrastruktury oświetleniowej zarzutu nadużywania pozycji dominującej na rynku (na rynku wykonywania usług polegających na utrzymaniu punktów świetlnych, służących do oświetlania ulic, placów i dróg publicznych) jest rzeczą trudną¹⁵. Potrzebny wpływ gminy na cudzą infrastrukturę oświetleniową może zapewnić poprzez nałożenie na dysponenta infrastruktury oświetleniowej publicznoprawnego obowiązku udostępniania tej infrastruktury gminie (obowiązku dostępowego). Publicznoprawne obowiązki dostępowe są szeroko stosowane w prawie sektorów infrastrukturalnych, również w prawie energetycznym, np. przedsiębiorstwo energetyczne zajmujące się magazynowaniem paliw gazowych jest obowiązane udostępniać operatorowi gazowego systemu przesyłowego część instalacji, która jest używana do magazynowania paliw gazowych i jest niezbędna do realizacji zadań tego operatora (art. 4c ust. 2 PE)¹⁶. Z drugiej strony do rozważenia jest, czy potrzebnego wpływu na cudzą infrastrukturę oświetleniową nie zapewniają organom gmin już obowiązujące przepis art. 19 i art. 20 ustawy – Prawo energetyczne, zgodnie z którymi w gminie opracowuje się założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, a następnie plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe – w tych dokumentach obowiązkowo reguluje się m.in sprawy racjonalizacji użytkowania energii elektrycznej i stosowania środków poprawy efektywności – i w ostateczności, gdy inne środki zawiodą, rada gminy ma prawo wskazać w drodze uchwały tę część planu zaopatrzenia, z którą prowadzone na obszarze gminy działania muszą być zgodne (art. 20 ust. 6 ustawy – Prawo energetyczne).

Wprowadzenie obowiązku dostępowego w odniesieniu do infrastruktury oświetleniowej na terenie gminy nie jest zadaniem łatwym, ponieważ infrastruktura ta pozostaje we własności i dyspozycji różnych podmiotów, również różnych zarządców dróg publicznych. Zwykle na terenie gmin funkcjonuje kilku zarządców dróg, poczynając od dróg krajowych poprzez zarządców dróg wojewódzkich i powiatowych,

¹⁴ Dostępna na stronie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, https://decyzje.uokik.gov.pl/bp/dec_prez.nsf/1/2FD8443569B0C454C1257EC6007B82C4?editDocument&act=Decyzja (data dostępu 28.10.2024).

¹⁵ Sprawa dotyczyła Górnośląskiego Zakładu Elektroenergetycznego S.A. w Gliwicach i rozstrzyganą kwestią było, czy przy niewyrażeniu zgody na wykonywanie czynności konserwacyjnych oświetlenia drogowego przez innych przedsiębiorców można właściciela tego oświetlenia pociągnąć do odpowiedzialności prawnej za stosowanie praktyki ograniczającej konkurencję.

¹⁶ Wykonanie tego obowiązku udostępnienia infrastruktury następuje przez zawarcie umowy o świadczenie usług magazynowania paliw gazowych i udostępnienie odbywa się za wynagrodzeniem, a w przypadku odmowy zawarcia umowy podmiot zainteresowany może wszcząć postępowanie przed Prezesem URE o wydanie decyzji dostępowej (art. 8 ustawy – Prawo energetyczne).

na zarządach dróg gminnych skończywszy¹⁷. Wyłaniają się zatem pytania, jak szerokie pod względem podmiotowym powinno być prawo gminy do dysponowania cudzą infrastrukturą oświetleniową, kogo powinno objąć i jak powinien wyglądać mechanizm dostępowy, aby mogły zostać uwzględnione interesy wszystkich zainteresowanych. W odniesieniu do przedłożonego projektu można zatem postawić pytania, czy jest wystarczające objęcie obowiązkiem udostępnienia infrastruktury oświetleniowej tylko przedsiębiorstw energetycznych, tj. podmiotów wykonujących określonego rodzaju działalność gospodarczą związaną z paliwami albo energią (zob. art. 3 pkt 12 ustawy – Prawo energetyczne), skoro infrastruktura oświetleniowa na terenie gminy może znajdować się nie tylko w rękach tych podmiotów, np. może należeć do spółek zależnych od przedsiębiorstw energetycznych, które same nie są przedsiębiorstwami energetycznymi, albo do innych niż gmina zarządców dróg publicznych. Zagadnieniem otwartym z drugiej strony jest, czy dostęp do cudzej infrastruktury oświetleniowej nie przydałby się innym niż gminy zarządcom dróg publicznych, których wymieniono w art. 19 ust. 2 ustawy o drogach publicznych, i czy w związku z tym obowiązek dostępowy nie powinien zostać zawarty w ustawie o drogach publicznych. Jeśli ma być zachowany związek tego obowiązku z zadaniami gminy polegającymi na planowaniu i finansowaniu oświetlenia na terenie gminy, które to zadania ustawodawca zaliczył do zadań z zakresu zaopatrzenia w energię elektryczną, ciepło i paliwa gazowe, to wydaje się, że ten obowiązek może zostać wprowadzony w ustawie – Prawo energetyczne przez dodanie art. 18a. Również pod względem przedmiotowym zakres obowiązku udostępnienia infrastruktury oświetleniowej gminom również wywołuje problemy. W szczególności pojawia się pytanie, jaki powinien być zakres tego dostępu w świetle zadań gminy z art. 18 ust. 1 pkt 3 i pkt 4 ustawy – Prawo energetyczne, jak również do rozważenia jest, czy gmina nie powinna mieć wpływu również na wybór sprzedawcy energii elektrycznej, która będzie zasilala punkty oświetleniowe¹⁸. Możliwość wyboru sprzedawcy energii wynika wprost z art. 4j ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne. W tym kontekście można np. zapytać, czy uzgodnienie przez strony warunków technicznych eksploatacji, o którym mówi się w projektowanym art. 18a ust. 1, obejmuje również prawo wyboru sprzedawcy energii.

¹⁷ W tym kontekście na problem oświetlenia dróg zwraca uwagę R. Kulik, Oświetlenie dróg - problemy z interpretacją prawa. <https://edroga.pl/prawo/oswietlenie-drog-problemy-z-interpretacja-prawa-17031756/granice-obowiazkow>.

¹⁸ Problem ten stawia się w literaturze branżowej – zob. publikacja z 9 maja 2017 r. pt. Oświetlenie uliczne – dylematy prawne w zasobach portalu Centrum Informacji o Rynku Energii CIRE.PL, <https://www.cire.pl/artykuly/materialy-problemowe/oswietlenie-uliczne-dylematy-prawne>.

Przechodząc do konstrukcji prawa gminy do dysponowania infrastrukturą oświetleniową przedsiębiorstw energetycznych zaproponowanego w projekcie (art. 18a), można podnieść następujące uwagi szczegółowe. Po pierwsze, zwraca uwagę, że w ust. 1 art. 18a bardzo szeroko ujęto zakres prawa gminy do korzystania z infrastruktury oświetleniowej przedsiębiorstwa energetycznego, bez wskazania związku tego korzystania z wykonywaniem zadania polegającego na „finansowaniu oświetlenia” z art. 18 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 3 pkt 22 ustawy – Prawo energetyczne. Wydaje się, iż należałoby uspoźnić treść art. 18a z definicją z art. 3 pkt 22 ustawy – Prawo energetyczne, przy czym była mowa o tym, że definicja „finansowania oświetlenia” art. 3 pkt 22 ustawy – Prawo energetyczne wywołuje w praktyce problemy, więc może warto byłoby również ją zmienić.

Po drugie, forma „uzgodnienia warunków technicznych” przez gminę i przedsiębiorstwo energetyczne jest niejasna. W prawie energetycznym mówi się niekiedy o uzgodnieniach, lecz w innym kontekście. Gdy chodzi o obowiązek udostępnienia urządzeń czy obowiązek świadczenia usług, to stosuje się konstrukcję umowy, która jest jasna (zob. np. art. 4 ust. 2, art. 4c ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne). Mechanizm dostępowy w prawie energetycznym jest z reguły taki, że w sprawach spornych wynikających z odmowy zawarcia umowy dostępowej przez podmiot objęty obowiązkiem dostępowym orzeka Prezes URE (zob. art. 8 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne), ale w sprawach dotyczących stosowania zawartych już umów dostępowych orzekają na ogólnych zasadach sądy powszechne (zob. np. wyrok SN z 24.02.2017 r., IV CSK 178/16, LEX nr 2284189). Taki mechanizm można zastosować również w przypadku udostępnienia gminom infrastruktury oświetleniowej, zwłaszcza że zgodnie z Zasadami techniki prawodawczej ustawa powinna być tak skonstruowana, aby od przyjętych w ustawie zasad regulacji nie trzeba było wprowadzać licznych wyjątków¹⁹. W razie zastosowania omówionego wyżej mechanizmu należałoby wraz z dodaniem art. 18a zmienić art. 8 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne, ale zbyteczny byłby ust. 3 art. 18a i niepotrzebna byłaby zmiana w zakresie art. 23 ust. 2 ustawy – Prawo energetyczne. Na gruncie art. 8 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne formą ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy jest decyzja administracyjna wydawana na wniosek którejkolwiek, że stron przez Prezesa URE, zaskarżalna do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie, natomiast postanowienie jest formą tymczasowego rozstrzygnięcia do czasu wydania decyzji (zob. art. 8 ust. 2 ustawy – Prawo energetyczne). Dodać można, że forma umowy jest

¹⁹(§ 3 ust. 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie "Zasad techniki prawodawczej", Dz. U. z 2016 r. poz. 283.

również stosowana w ustawie o drogach publicznych dla udostępnienia pasa drogowego na cele związane z potrzebami zarządzania drogami, ruchu drogowego lub obsługi użytkowników ruchu (art. 22 ust 2 ustawy o drogach publicznych).

Po trzecie, nie wydaje się właściwe nieodpłatne udostępnianie przedmiotowej infrastruktury oświetleniowej gminom. W definicji „finansowania oświetlenia” z art. 3 pkt 22 ustawy – Prawo energetyczne, służącej określeniu zadania własnego gminy, mówi się jednak o „finansowaniu kosztów” energii i kosztów budowy i utrzymania oświetlenia, czyli zakłada się transfer środków finansowych. Poza tym, punktem wyjścia powinien być art. 140 Kodeksu cywilnego, zgodnie z którym właściciel rzeczy (w tym przypadku infrastruktury oświetleniowej) ma prawo do pobierania pożytków i innych przychodów z rzeczy. Dla realizacji omawianych zadań związanych z oświetleniem gminy formalnie nie muszą korzystać z cudzej infrastruktury, mogą mieć własną infrastrukturę oświetleniową, ale jeśli korzystają z cudzej infrastruktury, to powinno się to odbywać na warunkach satysfakcjonujących obie strony, nie tylko gminy. W przypadku przedsiębiorstw energetycznych sprawa dodatkowo komplikuje się, ponieważ przedsiębiorstwa energetyczne podlegają tzw. regulacji taryfowej przepisami ustawy – Prawo energetyczne. Z kolei regulacja taryfowa w energetyce sieciowej opiera się na zasadzie „pokrycia kosztów uzasadnionych działalności gospodarczej” (zob. art. 45 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne), więc jeśli właścicielem infrastruktury oświetleniowej jest przedsiębiorstwo energetyczne podlegające regulacji taryfowej zgodnie z przepisami prawa energetycznego, to nie można liczyć na to, że to przedsiębiorstwo będzie pokrywać koszty utrzymania i oświetlania miejsc publicznych w gminie przychodami z koncesjonowanej działalności gospodarczej, gdyż doszłoby w ten sposób do „przerzucenia” ciężaru oświetlenia gminy na odbiorców paliw i energii. Prawo energetyczne przewiduje przy tym nie tylko regulację taryf przedsiębiorstw energetycznych opartą o zasadę pokrycia kosztów uzasadnionych działalności (zob. art. 45 ust. 1 ustawy – Prawo energetyczne), ale również ochronę interesów odbiorców paliw i energii przed nieuzasadnionym poziomem cen i stawek opłat (art. 45 ust. 1 pkt 3 ustawy – Prawo energetyczne), kierowanie się zasadą eliminowania tzw. subsydiowania skrośnego (zob. art. 46 ust. 3 ustawy – Prawo energetyczne). Z tych względów warunki współpracy gminy i przedsiębiorstwa energetycznego muszą uwzględniać interes ekonomiczny tego ostatniego i nie mogą prowadzić do przerzucenia ciężaru utrzymania infrastruktury oświetleniowej na odbiorców paliw i energii. Patrząc szerzej, można powiedzieć, że regulację przedmiotowego problemu udostępniania gminom infrastruktury oświetleniowej powinien poprzedzać namysł, jakie miejsca w gminie powinny być oświetlane i w jaki sposób dokonać racjonalnego podziału finansowania

kosztów oświetlania tych miejsc pomiędzy: gminy, właścicieli infrastruktury oświetleniowej oraz zarządców dróg krajowych czy innych zarządców miejsc publicznych (np. spółdzielni mieszkaniowych).

W projekcie proponuje się również zmiany w art. 18 ust. 1 pkt 2 lit c i w art. 18 ust. 1 pkt 3 lit d ustawy – Prawo energetyczne, polegające na zastąpieniu określenia „teren zabudowy” określeniem „obszar zabudowany, o którym mowa w art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z. 2024 r. poz. 1251)”. Zdaniem wnioskodawców „teren zabudowy” jest pojęciem nieprecyzyjnym i różnie interpretowanym. Rzeczywiście termin ten stwarza problemy, zarówno na gruncie przepisów ustawy – Prawo energetyczne, jak i przepisów ustawy o drogach publicznych, w których też występuje²⁰. Niemniej do jego zmiany trzeba podejść ostrożnie, ponieważ wyznacza on zakres przedmiotowy zadania własnego gminy w dziedzinie planowania i finansowania oświetlenia na terenie gminy. Teren zabudowy może być rozumiany funkcjonalnie jako teren, w którym dominują pewne cechy zagospodarowania przestrzennego, ale „obszar zabudowany” w rozumieniu art. 2 pkt 15 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym ma ścisłe znaczenie związane z ustawianiem znaków drogowych, tzn. obszar zabudowy jest wyznaczany formalnie w drodze czynności organów zarządzających ruchem drogowym, w tym również organów gmin (zob. art. 10 ust 6 ustawy – Prawo o ruchu drogowym). Pojawiają się zatem pytania, czy w ten sposób organy gminy nie będą miały wpływu na zakres zadania własnego i czy na obszarach oddalonym od znaków usytuowanych na drogach publicznych gmina będzie obowiązana do planowania i finansowania oświetlenia.

Art. 2 propozycji legislacyjnej, który zakłada automatyczne (z mocy prawa) rozwiązanie dotychczasowych stosunków prawnych związanych z dysponowaniem infrastrukturą oświetleniową w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy – budzi poważne wątpliwości. W Polsce znaczna część infrastruktury oświetleniowej nie należy do gmin i gminy weszły w rozmaite relacje umowne z właścicielami czy dysponentami infrastruktury oświetleniowej, aby wywiązać się, ze swoich obowiązków. Można przypuszczać, że w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, a ma ona wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, nie uda się gminom ustalić nowych warunków współpracy w dziedzinie infrastruktury oświetleniowej, a likwidacja dotychczasowych warunków tej współpracy wywoła zamieszanie, niepewność i spowoduje ryzyko przerwania wykonywania zadania oświetlania miejsc i dróg publicznych w gminach. Wystarczające jest przyznanie gminom prawo do

²⁰ Zob. np. wyrok WSA w Gorzowie Wielkopolskim z 23.06.2021 r., II SA/Go 80/21, LEX nr 3198539.

skorzystania z wprowadzonego ustawą mechanizmu dostępowego niezależnie od dotychczas obowiązujących stosunków cywilnoprawnych dotyczących infrastruktury oświetleniowej z zastrzeżeniem, że określenie nowych warunków dostępowych w drodze umowy lub decyzji organu państwa zastępuje dotychczasowe warunki.

Projekt ustawy był przedmiotem analiz Biura Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji Kancelarii Sejmu dotyczących zgodności z prawem Unii Europejskiej²¹. Omawiany projekt był także przedmiotem analizy BEOS w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu²².

III. Jak problem został rozwiązany w innych państwach, w szczególności państwach członkowskich OECD/UE?

Projekt ustawy zawiera rozwiązania odnoszące się do szczególnych krajowych uwarunkowań, wynikających ze struktury własności infrastruktury, na której znajduje się oświetlenie uliczne, nie jest więc możliwe dokonywanie analizy porównawczej rozwiązań obowiązujących w innych państwach. Struktura własności infrastruktury oświetleniowej determinuje rozwiązania w zakresie jej modernizacji. Z dostępnych informacji wynika, że na przykład w Belgii w regionie walońskim właścicielem infrastruktury oświetlenia są gminy, a dostawy energii realizowane są przez prywatne spółki energetyczne, które zostały zobowiązane do świadczenia tzw. publicznych usług (*obligation de service public*, OSP). W ramach OSP spółki odpowiadają za utrzymanie i poprawę efektywności energetycznej instalacji oświetlenia publicznego²³. Podobnie w Czechach i Niemczech większość systemów oświetlenia ulic jest własnością gmin²⁴. Również we Francji infrastruktura oświetlenia ulicznego jest

²¹ *Opinia w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne z 30 października 2024 r.*, BEOS-WPEiM-2336/24.

²² *Opinia w sprawie stwierdzenia, czy poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Bartosz Romowicz) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej w rozumieniu art. 95a regulaminu Sejmu z 30 października 2024 r.*, BEOS-WPEiM-2337/24.

²³ *Rapport concernant le contrôle du respect et l'évaluation du coût de l'obligation de service public imposée aux gestionnaires de réseau de distribution d'électricité en matière d'entretien de l'éclairage public communal, relatif à l'année 2022*, CWAPE, 7.11.2023, <https://www.cwape.be/sites/default/files/cwape-documents/20231107-Rapport%20co%C3%BBt%20de%20l%27OSP%20%C3%A9clairage%20public%202022.pdf>.

²⁴ *Interreg D.T4.2.2 Analysis of the political and legal framework and the examples. Country Report Czech Republic*, <https://programme2014-20.interreg-central.eu/Content.Node/Dynamic-Light/15.01.18.Czech-Republic---Country-Report-Final.pdf>; *Interreg D.T4.2.2 Analysis of the political and legal framework and the examples. Country Report Germany*, <https://programme2014-20.interreg-central.eu/Content.Node/Dynamic-Light/15.01.18.Germany---Country-Report-Final.pdf>.

własnością gmin, które samodzielnie nią zarządzają lub delegują te zadania na przedsiębiorstwo energetyczne²⁵.

IV. Podmioty, na które oddziałuje projekt

Projektowane przepisy będą bezpośrednio oddziaływały na:

- 1) Jednostki samorządu terytorialnego (JST), w postaci gmin (2477 gmin), które:

- a. dysponując środkami finansowymi chciałyby przyspieszyć inwestycje w modernizację sieci oświetleniowych niestanowiących w obecnej sytuacji ich własności;

Gminy otrzymają prawo do dysponowania sieciami, które nie są ich własnością w zakresie „czynności związanych z eksploatacją, remontem, przebudową lub budową oświetlenia”. Może to przyspieszyć zdolności gmin do realizacji inwestycji i wydatkowania środków finansowych, ale jednocześnie będzie ingerować w prawo własności spółek energetycznych.

- b. posiadają istniejący stosunek cywilnoprawny ze spółkami energetycznymi, w zakresie ustalenia prawa czy tytułu do dysponowania przez gminy sieciami oświetleniowymi w myśl istniejących przepisów prawnych;

Te umowy mają zostać rozwiązane z mocy prawa, na podstawie projektowanej ustawy, ponieważ gminy otrzymają inną podstawę do ingerencji w sieci oświetleniowe spółek. Jednak należy podkreślić, że gminy mają ze spółkami podpisane także inne umowy dot. realizacji usług oświetleniowych. Projekt ustawy ich nie rozróżnia, więc może pojawić się ryzyko chaosu prawnego, jeśli także te umowy zostałyby rozwiązane. Dalej bowiem to spółki świadczyłyby usługi oświetleniowe dla gmin – w tej materii projekt ustawy nie dokonuje zmian.

- c. toczą spory z innymi podmiotami w zakresie ustalenia odpowiedzialności za sieci oświetleniowe w oparciu o interpretację terminu „teren zabudowy”, który zostanie zastąpiony terminem „obszar zabudowany” zaczerpniętym z ustawy Prawo drogowe.

W tym zakresie spółki otrzymają definicję określającą, za które fragmenty sieci oświetleniowej odpowiada gmina, a za które inny podmiot.

- 2) Spółki energetyczne realizujące usługi oświetleniowe na rzecz gmin.

²⁵ Informacje ze strony internetowej Europejskiej Federacji Agencji i Regionów ds. Energii i Środowiska (*European Federation of Agencies and Regions for Energy and Environment*), <https://fedarene.org/public-lighting-mmanagement-france/>.

Te spółki to często podmioty należące do czterech największych grup kapitałowych działających w polskim sektorze energetycznym. Niektóre podmioty dokonują wydzielenia osobnych spółek zajmujących się usługami oświetleniowymi, inne prowadzą tę działalność za pośrednictwem swoich pozostałych, istniejących podmiotów prawnych. W przypadku braku wydzielenia podmiotów dedykowanych, najczęściej usługi oświetleniowe są świadczone przez Operatorów Systemów Dystrybucyjnych (OSD). Ogólna liczba OSD w 2022 r. wyniosła 189, z czego pięciu największych OSD objętych jest obowiązkiem tzw. unbundlingu (rozdziłu) prawnego, a sieci tych OSD przyłączone są bezpośrednio do sieci przesyłowej energii elektrycznej.

Warto wskazać, że projektowana ustawa ogranicza możliwości spółek decydowania o swoim własnym majątku. Oddaje ten majątek do dyspozycji gmin, w określonym zakresie (sieci oświetleniowe). Jednocześnie projekt ustawy nie zawiera szczegółowych regulacji dokonujących zasad takiego dysponowania. Rodzi to bowiem nowe nieistniejące wcześniej konsekwencje prawne, ekonomiczne i techniczne np. w sytuacjach gdy :

- własność gminna (np. oprawy) będzie zamontowana na własności spółki (słupy),
- gmina w powyższy sposób będzie korzystała z nie swojego majątku,
- zaistnieje konieczność usuwania awarii opraw – kto w takim „miksie” własności będzie za to odpowiadał i za jakie stawki.

Projekt wprowadzie wspomina o konieczności przeprowadzenia uzgodnień technicznych związanych z dostępem gmin do sieci spółek, jednak:

- wskazuje jedynie na uzgodnienia techniczne,
- nie wskazuje zakresu uzgodnień,
- nie wskazuje innych uzgodnień tzn. prawnych i finansowych,
- zakłada, że uzgodnienia zostaną dokonane w 30 dni (podczas, gdy w tym czasie trudno będzie przygotować choćby projekt techniczny modyfikacji instalacji),
- zakłada, że w przypadku braku uzgodnienia na linii spółka – gmina, warunki techniczne określi Urząd Regulacji Energetyki, jednak nie określa wg. jakich kryteriów, zasad itp.

Jeśli na mocy ustawy rozwiązaniu ulegną także umowy o świadczenie usług oświetleniowych (nie tylko dzierżawy, która odnosi się głównie do tytułu prawnego), to nie jest jasne, na jakich zasadach spółki mają dalej świadczyć usługi oświetleniowe. Taka sytuacja wydaje się możliwa do zaistnienia, ponieważ projekt ustawy mówi

o rozwiązaniu „istniejącego stosunku cywilnoprawnego”, więc może powstać wątpliwość także w zakresie innych umów niż tylko umów dzierżawy.

- 3) Urząd Regulacji Energetyki (wraz z ośmioma oddziałami terenowymi), który ma określać warunki techniczne modernizacji sieci oświetleniowych, w przypadku gdy nie dochodzi do uzgodnienia między spółkami energetycznymi a gminami.

Niestety jednak projekt nie określa ani zakresu ani innych szczegółów lub wytycznych, w jaki sposób URE ma tego dokonać. Urząd nie realizował takich zadań wcześniej i jest to nowy, dodatkowy obowiązek dla Urzędu.

- 4) Podmioty, które są zobowiązane do zapewnienia oświetlenia ulicznego w obszarach i w odniesieniu do instalacji znajdujących się poza „obszarem zabudowanym”, w rozumieniu określonym w ustawie – Prawo o ruchu drogowym.

Takim podmiotem może być np. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad. W przypadku precyzyjnego określenia, dla których instalacji zadania własne z zakresu zapewnienia oświetlenia dotyczą gminy, może się okazać, że zwiększeniu ulegnie zakres odpowiedzialności tych innych podmiotów. Przy czym niemożliwe jest wskazanie skali, ponieważ dane w tym zakresie nie są publiczne i informacje posiadają gminy (w dużym stopniu rozproszenia) oraz GDDiKA, w tym zakresie, gdzie pojawiły się spory z gminami w oparciu o nieostre definicje zawarte w istniejącej ustawie – Prawo energetyczne.

- 5) Ponieważ projekt ustawy zakłada zwiększenie możliwości wydawania przez gminy środków finansowych własnych, ale także dostępnych w ramach środków unijnych oraz rządowych np. z programu „Rozświetlamy Polskę”, przygotowanego przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii, może nastąpić zwiększone obciążenie instytucji finansujących zajmujących się przyjmowaniem wniosków o dofinansowania i ich rozliczaniem.

Dla przykładu, w ramach wspomnianego programu gminy miały otrzymać około 1 mld zł na zadania związane z modernizacją oświetlenia. O wsparcie wystąpiło ponad 1600 samorządów, promesy otrzymało 1214 gmin. Problemem jednak w wykorzystaniu tych środków był m.in. brak własności gmin do sieci oświetleniowych i brak możliwości gmin dysponowania majątkiem spółek energetycznych (właścicieli tychże sieci). Na ten problem ma odpowiadać niniejszy projekt ustawy.

V. Informacje o zakresie, czasie trwania i wynikach konsultacji

Zgodnie z informacjami z Systemu Informacyjnego Sejmu, w dniu 25 października 2024 r. Marszałek Sejmu skierował projekt do opinii organizacji

samorządowych oraz do opinii (art. 34 ust. 3 regulaminu Sejmu) SN, PG, KRBR, KRDP, KRK, KRRP, KRSKO, NRA, NBP, PGRP, RDS i Lewiatan.

VI. Wpływ na sektor finansów publicznych

Brak jest bezpośredniego wpływu projektu ustawy na sektor finansów publicznych, ale ten wpływ jednak może materializować się pośrednio i w przyszłości.

W tym miejscu warto wskazać na zwiększone obciążenie Urzędu Regulacji Energetyki, z tytułu dodatkowych obowiązków narzucanych projektem ustawy. Zgodnie z nim URE ma wydawać warunki techniczne, którym ma podporządkować się gmina dysponując sieciami oświetleniowymi spółek energetycznych, w przypadku gdy nie dojdzie do uzgodnienia tych warunków bezpośrednio między gminą a spółką. W zależności od skali potrzeb angażowania się Urzędu i wewnętrznej struktury organizacyjnej (czy zadanie można przydzielić istniejącym komórkom) niezbędne może okazać się zwiększenie finansowania.

Projektowana zmiana sposobu określenia, za które instalacje oświetleniowe odpowiada gmina, a za które już nie (zmiana terminu „teren zabudowy” na „obszar zabudowany” zgodny z brzmieniem określonym w ustawie – Prawo o ruchu drogowym), może wpłynąć na zaburzenia budżetów poszczególnych instytucji. W myśl tej zmiany może okazać się, że za część sieci oświetleniowych odpowiedzialny jest inny podmiot niż dotychczas. W chwili gdy regulacja jest wprowadzana nagle i bez wystarczającego *vacatio legis*, może spowodować nadwyżkę budżetową po stronie jednej jednostki i deficyt po stronie drugiej jednostki (np. w sytuacji gdy okaże się, że za fragment sieci nie odpowiada dana gmina, a Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad).

Brak wystarczającego *vacatio legis* nie daje możliwości przygotowania się do zmian podmiotom na które projekt wpływa. Ze względu na projektowany charakter zmian jest to szczególnie istotne w przypadku Urzędu Regulacji Energetyki, Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz gmin.

VII. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe

Brak jest bezpośredniego wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe. Efekty mogą pojawić się poprzez pośrednie kanały oddziaływania oraz w przyszłości.

Projekt dotyczy podmioty o monopolistycznym charakterze oraz zmniejsza możliwości ingerowania we własne sieci oświetleniowe (w tym prace techniczne). Z drugiej strony jednak ten efekt może być mitygowany przez zwiększone

zaangażowane podmiotów miejskich i prywatnych, którym gminy będą zlecały poszczególne prace związane z sieciami oświetleniowymi. Oczywiście przy założeniu, że nie powstaną inne problemy natury prawnej, technicznej czy ekonomicznej, które spowodują, że planowane zwiększenie zaangażowania gmin nie nastąpi, o czym mowa w pozostałych punktach niniejszego dokumentu.

Jeśli cel projektowanych zmian zostanie osiągnięty, zwiększy się popyt na usługi po stronie przedsiębiorców świadczących usługi w sektorze energetycznym i budowlanym. Wg. danych z rejestru REGON, na dzień 30 września 2024 r., w sekcjach PKD, które mogą określać te przedsiębiorstwa, które działają we wspomnianym obszarze widnieje:

- 5 767 PGN (podmiotów gospodarki narodowej) w sektorze prywatnym w sekcji PKD 42.22.Z – Roboty związane z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych,
- 65 512 PGN (podmiotów gospodarki narodowej) w sektorze prywatnym w sekcji PKD 43.21.Z – Wykonywanie instalacji elektrycznych.

Ze względu na specyfikę PKD oraz bazy REGON powyższe oszacowanie należy traktować jako oszacowanie dolne.

Osiągnięcie celów projektowanej ustawy będzie pośrednio i długoterminowo pozytywnie wpływało na gospodarstwa domowe w postaci efektów ogólnospołecznych np. poprawy efektywności energetycznej w ich najbliższym otoczeniu, zmniejszenia obciążeń finansowych gminy, na terenie której mieszkają, poprawy efektywności w zakresie wykorzystania energii, która będzie obniżała potrzeby jej produkcji, tym samym przyczyniając się do obniżenia emisyjności.

VIII. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu

Wejście w życie opiniowanego projektu będzie skutkowało nałożeniem dodatkowych obowiązków na organy gmin, które będą zmuszone ustalać nowe warunki dostępu do cudzej infrastruktury oświetleniowej na ich terenie w stosunkowo krótkim czasie, w terminie trzech miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy. Proponowana regulacja wpłynie na funkcjonowanie przedsiębiorstw energetycznych, które będą zmuszone wejść w negocjacje z organami gmin. Należy się również liczyć z obciążeniem Prezesa URE sprawami rozstrzygania sporów między gminami a przedsiębiorstwami energetycznymi dotyczącymi infrastruktury oświetleniowej.

Zmiana w zakresie pojęcia „teren gminy” może wpływać na zakres, konkretnie zmniejszać ten zakres, zadań gmin w dziedzinie oświetlania i finansowania oświetlenia

na terenie gminy (zadań wynikających z art. 18 ust. 1 pkt 2 i pkt 3 ustawy – Prawo energetyczne).

IX. Wpływ na rynek pracy

Wejście w życie projektowanej ustawy spowoduje brak wpływu lub efekt pozytywny na rynek pracy w przyszłości na skutek pobudzenia usług związanych z modernizacją oświetlenia ulicznego. Te usługi będą musiały być zlecane przez gminy. Mechanizm został opisany w części VII dot. wpływu na przedsiębiorczość.

X. Wpływ na pozostałe obszary

Nie ma publicznie dostępnych rejestrów i danych, wskazujących jaka część sieci oświetleniowych wymaga modernizacji oraz jaka należy do spółek energetycznych. Według szacunków Ministerstwa Rozwoju i Technologii liczba opraw oświetlenia drogowego w Polsce to ok. 3,4 mln ²⁶, z których jedynie 20% jest już zmodernizowanych (0,68 mln), a pozostałe 80% może zostać wymienione (2,72 mln) ²⁷. W zakresie struktury własności dostępne źródła wskazują, że 70% sieci oświetleniowych może należeć do spółek²⁸. Przy czym należy to traktować jako wstępne oszacowanie, ponieważ sytuacja będzie się różnić w każdej gminie. Niemniej jednak pewnym jest, że istnieje duża przestrzeń do modernizacji sieci oświetleniowych i nie dziwi fakt, że gminy chciałyby się tym zająć, w myśl obowiązków, jakie narzuca na nie art. 18 ustawy – Prawo energetyczne. Tym bardziej, że koszty eksploatacji tych sieci rosną. Rysunek 1 i 2 pokazują, że w ciągu ostatnich dwóch lat wydatki związane z zapewnieniem oświetlenia ulic, placów i dróg rosły o ponad 20% rocznie, a sama kwota tych wydatków wzrosła z 2,47 mld zł w 2021 r. do 3,8 mld zł w 2023 r.

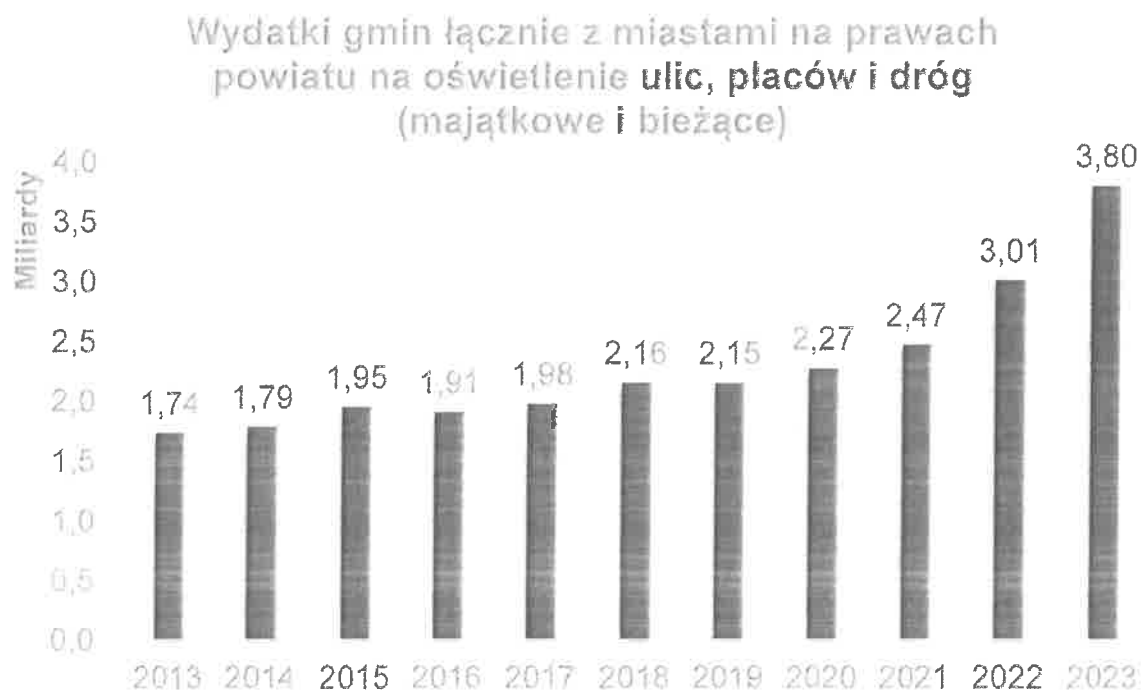
Wzrost ten dobrze koreluje ze wzrostem cen energii elektrycznej, co ilustruje z jednej strony dużą ekspozycję podmiotów samorządowych na ten parametr, a z drugiej wskazuje, że za wzrost wydatków nie odpowiadają zwiększone inwestycje a właśnie koszty bieżącej obsługi oświetlenia (czyli zasilanie i utrzymanie). Wydatki na oświetlenie w ujęciu statystycznym zawierają się w wydatkach w dziale: Gospodarka komunalna i ochrona środowiska. Od 2022 r. wydatki na oświetlenie rosną w gminach zdecydowanie szybciej niż cała grupa wydatków. A ponieważ te wydatki dotyczą

²⁶ <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologia/rozswietlamy-polske--dbamy-o-bezpieczenstwo-polskich-rodzin>.

²⁷ <https://www.kierunekenergetyka.pl/artypkuk,104539,tylko-20-proc-oswietlenia-w-gminach-jest-po-modernizacji-motyvacja-do-inwestycji-sa-znaczace-oszczednosci-energii.html>.

²⁸ <https://magazynbiomasa.pl/ekologiczne-oswieetlenie-ulic-nasze-miasta-i-gminy-swieca-przykladem>; Sebastian Marszałkowski, Oświetlenie uliczne w Polsce w "Inteligentne Miasta i Regiony" - 2/2017), https://www.cire.pl/pliki/2/2017/7re_oswieetlenie_izc.pdf.

w sposób bezpośredni codziennego życia obywateli oraz są związane z politykami klimatycznymi, stanowią ważną grupę wydatkową i gminy nie mogą ich zaniedbywać.

Rysunek 1. Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

Rysunek 2. Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS BDL

To powoduje, że gminy, aby chronić się przez konsumpcją własnych budżetów na potrzeby czysto eksploatacyjne, są bardzo zainteresowane redukcją zużycia energii przez oświetlenie drogowe. I jak słusznie wskazuje uzasadnienie do projektu

ustawy, jednym z rozwiązań jest wymiana starych opraw oświetleniowych sodowych i metalohalogenkowych na instalacje i oprawy oparte o źródła LED. Cechują się one wyższą efektywnością energetyczną, lepszą charakterystyką świetlną, lepszym oddawaniem barw, szeroką możliwością sterowania, w tym ściemniania w nocy. W przypadku lamp LED można stosować niższą moc opraw niż w przypadku tradycyjnych źródeł światła, co łącznie z odpowiednim sterowaniem, możliwością ściemniania pozwala oszczędzić nawet 50% energii, a niektóre przykłady inwestycji pokazują, że może to być nawet 70% oszczędności²⁹.

Gminy są także zobowiązane do planowania swojej gospodarki energetycznej i poprawy efektywności energetycznej w myśl art. 19 i 20 ustawy – Prawo energetyczne, a najnowszy projekt rządowej strategii dot. energetyki³⁰ zakłada poprawę efektywności rozumianą jako redukcję zużycia energii pierwotnej o 13,6% względem scenariusza referencyjnego KE.

Są to kolejne motywy dla gmin do działania i poszukiwania rozwiązań w opisanym zakresie. Gminy chcą i muszą poprawiać efektywność energetyczną. Na ten cel mają także dostępne środki finansowe, w ramach budżetów własnych, środków unijnych i dedykowanych programów. Jednym z nich jest program „Rozświetlamy Polskę” w wysokości 1 mld zł. Inwestycje gmin, zwłaszcza jeśli będą finansowane środkami zewnętrznymi będą dla gmin bardzo opłacalne, ponieważ wprost wpłyną na obniżenie kosztów eksploatacji.

Na przeszkodzie w realizacji tych działań gminom w pewnym sensie stoją spółki energetyczne (mimo że z drugiej strony to one realizują zobowiązania gmin w oparciu o umowę świadczenia usług oświetleniowych i za stosownym wynagrodzeniem), a w zasadzie problem własności sieci oświetleniowych i wynikające z tego faktu ograniczenia i konsekwencje. Na modernizacji oświetlenia zależy głównie gminom, jednak nie mogą tego zrobić bez udziału spółek, a poza tym nie mogą w łatwy sposób finansować przyrostu majątku podmiotom prywatnym. Spółki same z siebie, mimo że w ramach umów świadczenia usług oświetleniowych zobowiązują się do stopniowej modernizacji sieci oświetleniowych, nie są w pełni zainteresowane przyspieszaniem całego procesu. Są bowiem odbiorcami energii ze spółek należących do tych samych

²⁹ <https://akademiale.pl/ile-mozna-zaoszczedzic-na-wymianie-oswietlenia-ulicznego>; <https://businessinsider.com.pl/biznes/efektywnosc-energetyczna-w-miastach-kluczowa-przy-obecnym-wzroscie-cen-pradu/51m587q>; <https://inzynieria.com/energetyka/wiadomosci/63338,tauron-70-oszczednosci-energii-po-wymianie-lamp-sodowych-na-led>; Sebastian Marszałkowski, Oświetlenie uliczne w Polsce w "Inteligentne Miasta i Regiony" - 2(2017), https://www.cire.pl/pliki/2/2017/7re_oswietlenie_izc.pdf. Niestety nie są to dane wystandaryzowane, a doniesienia medialne dot. poszczególnych projektów, które jednak można ocenić jako wiarygodne porównując z wiedzą specjalistyczną w zakresie zużycia energii przez źródła świetlne.

³⁰ Projekt aktualizacji Krajowego Planu na Rzecz Energii i Klimatu przedstawiony do konsultacji publicznych.

grup kapitałowych, więc zmniejszanie zużycia nie do końca leży w ich interesie. Koszty i tak pokrywają gminy.

Zatem co do zasady cel rozwiązań projektowanych w przedłożonym projekcie jest słuszny i docelowo warto zapewnić gminom szersze możliwości inwestycji i redukcji zapotrzebowania na energię elektryczną, skoro końcowy rachunek jest przez nie pokrywany, jednak wątpliwości budzi sposób, który został zaproponowany. Zastrzeżenia, które warto przeanalizować przed podjęciem decyzji w zakresie dalszych losów projektu są następujące:

- 1) Projekt dość jednoznacznie stawia interes gmin, w postaci udostępnienia im do inwestycji sieci oświetleniowych należących do spółek energetycznych, przed interesem spółek energetycznych. Tym samym zabezpiecza interes gmin, a nie zabezpiecza interesu spółek energetycznych. I nie chodzi tu wyłącznie o interes finansowy, ale także o prawny i techniczny.
- 2) Projekt ingeruje we własność spółki, za którą spółka odpowiada. Odpowiada za jej stan, funkcjonowanie, zyski jakie może dzięki niej osiągać. Więc proste dopuszczenie gmin do tej własności jest dyskusyjne. Po hipotetycznie dokonanej inwestycji gmin w obniżenie energochłonności instalacji, to dalej spółka będzie odpowiedzialna za zasilanie instalacji i zapewnienie, aby ona działała, i dalej to spółka będzie świadczyła na rzecz gminy usługi oświetleniowe. Projekt w tym zakresie niczego nie zmienia.
- 3) Projekt zakłada dokonywanie uzgodnień między gminą a spółką w zakresie warunków technicznych, jakich gmina powinna przestrzegać. W przypadku braku uzgodnienia, warunki techniczne ma określić Urząd Regulacji Energetyki. Jednak projekt ustawy nie wskazuje szczegółowego zakresu uzgodnień ani dla samych zainteresowanych ani dla URE.
- 4) Dyskusyjny jest także termin okresu uzgodnień (30 dni), ponieważ każda istotna zmiana instalacji elektrycznej (w tym przypadku jest to instalacja oświetlenia ulicznego) wymaga zmian projektowych, w szczególności zmiana opraw oświetleniowych, które jako odbiorniki decydują o obciążeniu obwodów elektrycznych i mają określone konsekwencje dla pracy instalacji oraz wymagania (np. układ pracy sieci, obciążalność przewodów, zabezpieczenia, wpływ na pobór mocy biernej, harmoniczne prądowe, układy sterowania). Nie można traktować modernizacji instalacji oświetleniowej wyłącznie jako zastąpienia jednej oprawy oświetleniowej inną, ponieważ taka wymiana może pociągać ze sobą także inne zmiany techniczne. Realizacja projektu zmian w instalacji w ciągu 30 dni może okazać się niemożliwa, a bez projektu może nie być możliwe uzgodnienie

techniczne ze spółką energetyczną jakichkolwiek warunków. Tym bardziej, że jak wskazano w opinii, zakres uzgodnienia nie został wskazany w przepisach.

5) Projekt zakłada dysponowanie majątkiem spółek przez gminy nie tylko w celu dokonania przebudowy i modernizacji, ale także w zakresie eksploatacji sieci oświetleniowych. Taki zapis ingeruje w cały ustalony do tej pory sposób i zasady współpracy spółek oraz JST w zakresie sieci oświetleniowych. Takie dopuszczenie rodzi także szereg szczegółowych wątpliwości w zakresie realizacji takiej aktywności gmin, na przykład co w sytuacji gdy gmina wymieni oprawy oświetleniowe na słupach i w instalacji należącej do spółki, bez udziału tej spółki:

- Czyją własnością staną się elementy zdemontowane z istniejącej instalacji? Gmina będzie bowiem demontowała własność spółek.
- Nowe oprawy będą własnością gminy, ale będą wisiały na słupach należących do spółki. Pozostała część instalacji, okablowanie, zabezpieczenia itd. również pozostaną własnością spółki. Zatem gmina będzie wykorzystywać nie swój majątek dla należących do niej opraw. Czy będzie się to wiązało z opłatą na rzecz spółek z tytułu wykorzystania tych słupów i instalacji?
- Na jakich zasadach ma odbywać się dalsza eksploatacja instalacji? Na przykład: kto serwisuje oprawy należące do gmin, a kto pozostałą część instalacji? Oprawa jest na słupie, a żeby uzyskać dostęp do instalacji potrzebna jest zgoda właściciela czyli spółki.

Należy w tym miejscu wskazać, że problematyka własności w tym obszarze nie jest trywialna i już na kanwie istniejących przepisów pojawiały się problemy z tym związane. Wskazała na to Najwyższa Izba Kontroli w raporcie *Modernizacja oświetlenia miejsc publicznych, dróg i ulic w wybranych miejscowościach województwa dolnośląskiego*³¹. Nowo wybudowane urządzenia często pozostawały własnością przedsiębiorstw energetycznych, mimo że gminy ponosiły koszty ich budowy. Projektowana regulacja nie rozwiązuje tego zagadnienia, co najwyżej tylko bardziej je komplikuje, ponieważ dopuszcza sytuację, w której elementy własności gminy (np. oprawy), będą zamontowane na własności spółek (np. słupy) i będą zasilane z infrastruktury spółek (okablowanie, zabezpieczenia, sterowanie), bez określenia zasad korzystania ze wzajemnego majątku.

³¹ <https://www.nik.gov.pl/plik/id,24988,vp,27736.pdf>.

- 6) Doprecyzowania wymaga również kwestia, które umowy w ramach „istniejącego stosunku cywilnoprawnego” mają zostać rozwiązane z mocy prawa. Poza umowami dzierżawy istnieją także umowy o świadczenie usług oświetleniowych i ich rozwiązanie grozi chaosem w zakresie realizacji tych usług.
- 7) Przeniesienie decyzyjności za przedstawienie warunków technicznych na Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki powinno być uzupełnione o ścieżkę odwołania, gdyby okazało się, że choćby nieintencjonalnie, warunki zbyt silnie naruszają interes spółek.
- 8) Istotnym elementem projektu jest przepis precyzujący, który ma na celu usunięcie wątpliwości interpretacyjnych w zakresie terminu „teren zabudowy”. Jednak i w tym wypadku, z uwagi na potencjalny wpływ na budżety podmiotów pokrywających koszty oświetlenia, powinno zostać przewidziane stosownie długie *vacatio legis*, tak by można było zaplanować budżety jednostek, których zmiana dotknie.
- 9) Uzasadnienie do projektu nie udowadnia ani nie tłumaczy, czy wprowadzenie obowiązku udostępnienia infrastruktury oświetleniowej gminom stanowi wystarczającą podstawę prawną do ponoszenia przez nie wydatków w myśl ustawy o finansach publicznych. Nadal bowiem nie zmienia się tytuł własności – sieci pozostaną we własności spółek, a gmina chcąc inwestować w modernizację oświetlenia będzie wydatkowała środki na infrastrukturę obcą.
- 10) Przed przystąpieniem do rozwiązania przedstawionego problemu, który jest realny i wymaga działań po stronie regulacyjnej, wskazane jest przeprowadzenie pogłębionych konsultacji z głównymi interesariuszami, czyli gminami i związkami reprezentującymi stronę samorządową, spółkami energetycznymi realizującymi usługi oświetleniowe oraz Urzędem Regulacji Energetyki.

XI. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego

Zgodnie z art. 3 projektu ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

XII. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projekt ustawy nie zawiera informacji na temat planowanej ewaluacji.

Autorzy:

dr Tomasz Jaroszyński (pkt I, II.1)

ekspert ds. legislacji

w Biurze Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

dr. hab. Tomasz Długosz (pkt II.2, V, VIII, XI, XII)

ekspert ds. legislacji

w Biurze Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

dr Danuta Adamiec (pkt III)

specjalista ds. systemu gospodarczego

w Biurze Ekspertyz i Oceny Skutków Regulacji

dr Michał Wierzbowski (pkt IV, VI, VII, IX, X)

Akceptował:

Wicedyrektor Biura Ekspertyz

i Oceny Skutków Regulacji

Ziemowit Cieślak

Deskryptory bazy REX: projekt ustawy, OSR, gmina, samorząd gminny, energetyka, drogi publiczne

Weryfikacja: Bartosz Pawłowski (pkt I, II.1) Agnieszka Tomaszewska (pkt II.2, V, VIII, XI, XII), Piotr Chybalski (pkt I, II, V, VIII, XI, XII), Dobromir Dziewulak (pkt III), Mirosław Sobolewski (pkt IV, VI, VII, IX, X), Adam Dudzic (całość)

ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁĄCUBSKI

Krzysztof Lis
POWIAT SZCZECINECKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Andrzej Potępa
POWIAT BRZESKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Artur Adamski
POWIAT PŁOŃSKI

Sebastian Burdzy
POWIAT ŚREDZKI

Robert Godek
POWIAT STRZYŻÓWSKI

Mirosław Graczyk
POWIAT TORUŃSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Jan Kaluszkiewicz
POWIAT CIECHANOWSKI

Janusz Mielczarek
POWIAT ŁĘCZYCKI

Artur Pizoń
POWIAT JANOWSKI

Radosław Roszkowski
POWIAT PRUDNICKI

Piotr Rzeszotarski
POWIAT SIERPECKI

Marek Szczepański
POWIAT CHOJNICKI

Waldemar Trelka
POWIAT RADOMSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZÓWSKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Artur Maruszczak
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

CZŁONKOWIE

Piotr Babicki
POWIAT STARACHOWICKI

Leszek Bejón
POWIAT SŁUBICKI

Artur Bieliński
POWIAT ZGORZELECKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHEŁMIŃSKI

Sebastian Szaleniec
POWIAT BĘDZIŃSKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A.0531/246/24

Warszawa, 4 listopada 2024 roku

DS. 11.20.422.2024
4.11.2024

Szanowny Pan

Dariusz Salamończyk

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu RP

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo Kancelarii Sejmu z dnia 28 października 2024 r. zawierające prośbę o przedłożenie opinii w sprawie **poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy Prawo energetyczne** (nr SH.020.247.2024; dalej także jako „Projekt”) Związek Powiatów Polskich pozytywnie opiniuje przedłożony Projekt.

Projekt jest odpowiedzią na postulaty zgłaszane od dłuższego czasu przez środowiska samorządowe, w tym organizacje samorządowe wchodzące w skład Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Choć to zadaniem gmin jest planowanie i finansowanie oświetlenia ulicznego na swoim terenie, to często w tym zakresie ich samodzielność jest znacząco ograniczona postawą przedsiębiorstw energetycznych będących właścicielami infrastruktury i kierujących się często swoim własnym interesem, a nie interesem publicznym. Sztandarowym tego przykładem jest brak zgody na modernizację istniejącego oświetlenia na energooszczędne, gdyż taka zgoda zmniejszyłaby dochody przedsiębiorstwa z tytułu sprzedaży gminie prądu do zasilania nieefektywnych opraw oświetleniowych. Wyraźnie zauważalny opór przedsiębiorstw energetycznych czyni koniecznym uchwalenie odpowiednich przepisów.

Odnosząc się do konkretnych rozwiązań zaproponowanych w projekcie poddajemy pod rozwagę, czy w dodawanym art. 18a ust. 1 nie powinno się znaleźć odwołanie do całości infrastruktury przedsiębiorstwa energetycznego, a nie tylko infrastruktury oświetleniowej. W wielu miejscach mamy do czynienia z sytuacją, w której oprawy oświetleniowe są zamontowane na słupach podtrzymujących linie energetyczne.

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU

L. dz. SP5-WP.020.255.8.2024

Data wpływu 05.11.2024

Można z góry założyć, że w takich wypadkach słupy będą traktowane przez przedsiębiorstwa jako nie wchodzące w skład infrastruktury oświetleniowej – byle tylko nie być zobowiązanym do stosowania proponowanych przepisów.

Co więcej – proponowany przepis w ujęciu literalnym nie odnosi się do ewentualnych roszczeń finansowych przedsiębiorstw energetycznych z tytułu umieszczenia na słupach energetycznych opraw oświetleniowych. Koncentruje się bowiem tylko na nieodpłatnym dysponowaniu na potrzeby podejmowanych czynności, a nie w związku z ustalonym stanem. Wydaje się więc, że ta kwestia powinna również zostać uregulowana.

Powyższe uwagi nie podważają faktu, że zgłoszony projekt zasługuje na poparcie – nawet jeśli w dalszym toku prac parlamentarnych będzie wymagał niezbędnych korekt. Sprawa korzystania przez gminy z infrastruktury przedsiębiorstw energetycznych na potrzeby oświetlenia ulicznego wymaga bowiem uporządkowania i to na poziomie ustawowym.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich
Andrzej Piłonka